

Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet
1.8.2023 alkaen
Kymenlaakson hyvinvointialue

Sisällys

1.	Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet.....	1
1.1.	Sosiaalisen luoton myöntäminen.....	1
1.2.	Sosiaalista luottoa voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin	2
1.3.	Sosiaalisen luoton myöntämisen esteet.....	2
1.4.	Luoton määrä ja korko.....	3
1.5.	Hakijan maksukyvyyn arviointi.....	3
1.6.	Luoton takaisinmaksu ja maksuvapaus	4
1.7.	Saatavien perintä ja luoton irtisanominen	4

1. Sosiaalisen luoton myöntämisperusteet

Sosiaalinen luototus on sosiaalihuoltoon kuuluvaa luotonantoa. Luotolla pyritään ehkäisemään taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistämään itsenäistä suoriutumista. Luototuksessa noudatetaan sosiaalisesta luototuksesta annettua lakia (1133/2002, muutettu lailla 956/2022). Ennen sosiaalisen luoton myöntämistä on luoton saajalle annettava tiedot hyvinvointialueen määrittelemistä sosiaalisen luoton myöntämisen perusteista kirjallisena.

Sosiaalisen luoton myöntämisestä päättää hakemuksesta se hyvinvointialue, jonka alueella henkilöllä on kotikuntalaisa (201/1994) tarkoitettu kotikunta. Hakemukseen tehdään valituskelpoinen viranhaltijapäätös. Myönteisen luottopäätöksen jälkeen laaditaan kirjallinen luottosopimus, josta ilmenee tarkemmat luoton ehdot.

1.1. Sosiaalisen luoton myöntäminen

Sosiaalinen luotto on tarkoitettu pienituloisille ja vähävaraisille henkilöille, joilla ei ole mahdollisuutta saada muuta luottoa esim. vakuuksien puuttumisen tai luottohäiriömerkinnän vuoksi. Sosiaalisen luoton myöntäminen edellyttää hakijalta vakiintuneita tuloja ja maksuvaraa maksaa luotto takaisin.

Ennen sosiaalisen luoton saannin edellytysten arviointia tarkistetaan hakijan mahdollisuus saada toimeentulotukea. Sosiaalisen luoton myöntäminen edellyttää, että lainan saaja kykenee pysyväisluonteisista tuloistaan maksamaan lainan kuukausittaiset lyhennykset ja korot.

Velalliselle tehtävässä maksuvaralaskelmassa huomioidaan asumisesta ja työstä aiheutuvat menot sekä päivähoidosta, elatusvelvollisuudesta ja terveydenhuollosta aiheutuvat kulut. Lisäksi muihin välttämättömiin elinkustannuksiin varataan rahaa velkajärjestely- tai toimeentulotukinormiston mukainen määrä. Jos hakijan tuloissa on tapahtumassa hakemushetken jälkeen muutoksia, ne otetaan maksukykyä arvioitaessa huomioon.

Sosiaalisen luoton myöntämistä harkittaessa hakijan koko perheen taloudellinen tilanne sekä taloudelliseen asemaan vaikuttavat muut tekijät otetaan huomioon arvioitaessa hakijan kyky rahoittaa tuloillaan tai varoillaan sosiaalinen luotto hakemuksessa perusteltuun käyttötarkoitukseen.

Sosiaalisen luoton yhtenä tavoitteena on edistää pienituloisen ja vähävaraisen henkilön itsenäistä suoriutumista. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää luotonosaajan talouden hallintaan saattamista ja taloudellisen vakauden lisäämistä pidemmällä aikavälillä. Näiden seikkojen vuoksi sallitaan myös vähävaraisen henkilön varallisuuden lisääntyminen

sosiaalisen luoton avulla eikä vähäinen varallisuus muodosta estettä sosiaalisen luoton myöntämiselle.

1.2. Sosiaalista luottoa voidaan myöntää seuraaviin tarkoituksiin

Sosiaalista luottoa voidaan myöntää erilaisiin tarkoituksiin, jotka ehkäisevät taloudellista syrjäytymistä ja ylivelkaantumista sekä edistävät henkilön ja perheen itsenäistä suoriutumista. Perusteltuja syitä luoton myöntämiseen voivat olla esimerkiksi:

- talouden hallintaan saattaminen
- velkakierteen katkaiseminen
- kodin hankinnat
- kuntoutumisen tai työllistymisen edistäminen
- asumisen turvaaminen
- sosiaalisen kriisin ylittäminen
- muu hakijan itsenäiseen selviytymiseen vaikuttava asia, kuten vakuuksien puuttuminen tai maksuhäiriömerkintä.

1.3. Sosiaalisen luoton myöntämisen esteet

Sosiaalista luottoa ei pääsääntöisesti myönnetä säännöllisesti toimeentulotukea saaville henkilöille, yritystoimintaan eikä päätoimisille opiskelijoille. Sosiaalista luottoa ei myönnetä henkilölle, jolla on voimassa oleva yksityishenkilön velkajärjestelyn maksuohjelma.

Sosiaalisen luoton myöntämisen yleinen este on maksuvaran puuttuminen.

Esteenä voi olla myös esimerkiksi:

- hakijan helposti realisoitavissa oleva varallisuus nettomääräisenä
- sosiaalinen luotto voidaan hylätä käyttämällä toimeentulotukinormistoa maksuvaralaskelmassa
- maksuvaran suuruus antaa hakijalle mahdollisuuden saada kohtuuehtoinen luotto normaaleilta luottomarkkinoilta
- hakija voi kohtuullisessa ajassa säästää tarvitsemansa luoton määrän
- on perusteltua syytä olettaa, että maksuvarastaan huolimatta hakija ei tulisi suoriutumaan luoton takaisinmaksusta
- hakijalle jäisi sosiaalisen luoton myöntämisestä huolimatta järjestelemättömiä vakuudettomia velkoja tai luottoja
- yksityishenkilön velkajärjestelyssä oleva hakija velkaantuisi lisää ilman velkojien suostumusta
- puutteellinen hakemus (esim. liitteet puuttuvat)

1.4. Luoton määrä ja korko

Sosiaalinen luotto on pankkilainaan verrattavissa oleva luotto takaisinmaksuehtoiseen. Luoton vähimmäismäärä on 300 euroa ja enimmäismäärä 10 000 euroa. Lainan takaisinmaksuaika on enintään viisi vuotta ja pienin kuukausierä on vähintään 20 euroa. Myönnetyn luoton määrä vaikuttaa kuukausittaisen lyhennyserän suuruuteen ja takaisinmaksuajan pituuteen.

Hyvinvointialue perii myöntämistään luotoista kiinteän 1,0 % suuruisen koron. Korko peritään kuukausierien yhteydessä laskettuna eräpäivänä jäljellä olevan lainapääoman mukaan. Sosiaalisesta luotosta ei peritä muita kuluja. Sosiaalisesta luotosta perittävä korko voi olla enintään korkolain (633/1982) 12§ mukainen viitekorko ja hyvinvointialue tarkistaa puolivuositain, ettei määritelty kiinteä korkotaso ylitä Suomen pankin julkaisemaa Euroopan keskuspankin hyväksymää viitekorkoa. Mikäli viitekoron taso on alhaisempi kuin 1,0 % kiinteä korko, peritään viitekoron mukainen korko.

Luotto maksetaan velkojen järjestelyyn liittyvässä luototuksessa suoraan velkojille, hankintoihin liittyvässä luototuksessa ostositoumuksena tai kuittia vastaan asiakkaan tilille.

1.5. Hakijan maksukyvyyn arviointi

Hakijan tuloina otetaan huomioon kaikki hakijan käytössä olevat tulot. Hakijan ansaintamahdollisuuksia arvioitaessa tarkastellaan hänen ikäänsä, työkykyään, elatusvelvollisuuttaan ja muita olosuhteita, jotka vaikuttavat hakijan tuloihin.

Velkaantuneen hakijan tilannetta arvioitaessa selvitetään velkatilanne perusteellisesti. Hakijan tulee toimittaa selvitys kaikista veloistaan. Velkoja koskevasta selvityksestä tulee käydä ilmi velkoja, velan peruste sekä velkamäärä. Hakija tulisi ohjata niissä tilanteissa, joissa hakijalle ei synny maksuvaraa eikä sosiaalista luottoa voida hänelle myöntää, hakemaan sovitteluratkaisua velkojien kanssa tai yksityishenkilön velkajärjestelyä.

Maksukykyä arvioitaessa nettotuloista vähennetään todelliset kuukausimenot, kuten:

- asumiskustannukset
- välttämättömät vakuutukset
- päivähoidotmaksut
- elatusvelvollisuudesta aiheutuvat kulut
- terveydenhuoltomenot
- työssä käynnistä aiheutuvat menot
- velkojen hoidosta aiheutuvat kulut
- muut erityismenot
- välttämättömät elinkustannukset.

Välttämättömänä elinkustannuksena käytetään pääsääntöisesti velkajärjestelynormistoa, jonka oikeusministeriö päättää vuosittain antamallaan asetuksella. Luotonhakijan omaa taloudenhoitoa voidaan selvittää ja arvioida myös toimeentulotukinormistoa käyttäen.

1.6. Luoton takaisinmaksu ja maksuvapaus

Luoton takaisinmaksu hoidetaan kuukausittaisella laskutuksella luottosopimuksen mukaisesti. Luoton saajaa suositellaan ottamaan omaehtoinen luottokielto lisävelkaantumisen ehkäisemiseksi. Luottokielto on maksullinen palvelu, jonka myöntää Suomen Asiakastieto kahdeksi vuodeksi ja Bisnode vuodeksi kerrallaan. Luoton takaisinmaksun laiminlyönti tai muu sopimusrikkomus voi johtaa luoton irtisanomiseen ja perimistöimiin.

Sosiaalisen luotonuksen päätöksentekijä voi myöntää riittävin sosiaalisin perustein maksuvapaakuukausia, joita voi olla enintään 1-2 kuukautta vuodessa. Tällaisia riittävän päteviä syitä voivat olla esim. sairastuminen, muutto, kuolemantapaukset, äkillinen ja yllättävä maksukyvyyn muutos, lomautus työstä pidemmäksi aikaa tai palkkatyön loppuminen. Maksuvapaakuukausien myöntäminen perustuu aina viranhaltijan harkintaan ja maksuvapaan myöntämisestä tehdään viranhaltijapäätös. Maksuvapaakuukaudet pidentävät samassa suhteessa luoton takaisinmaksuaikaa.

1.7. Saatavien perintä ja luoton irtisanominen

Lakia saatavien perinnästä (513/1999) sovelletaan erääntyneen saatavan perintään. Perinnällä tarkoitetaan laissa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan erääntynyt velkojen saatava. Kun luoton tai sen erän takaisinmaksu on laiminlyöty eräpäivänä, lähetetään velalliselle maksukehoitus maksamista varten. Jos sosiaaliseen luottoon liittyvää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien enintään korkolain (956/2022) 4§ mukaisesti.

Mikäli velallinen ei maksukehotuksesta huolimatta maksa erääntyneitä eriä viimeiseen mahdolliseen maksupäivään mennessä tai sovi uuden maksusuunnitelman laatimisesta, voidaan sosiaalinen luotto asiakaskohtaista harkintaa käyttäen irtisanoa. Yksityiskohtaiset ehdot luoton irtisanomisesta sisältyvät luottosopimukseen.